

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KARLJEVA ULICA 5. TELEFON 31-23 DO 31-35. BOKOPISI SE NE VRAČAJO. IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODELEK LJUBLJANA. TELEFON 38-32, 38-33. POŠTNI ČEKOVNI RAČUN V LJUBLJANI ST. 11.739. OGLASI PO CENIKU. MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

Ljudska skupščina FLRJ je sprejela zakon o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij

Beograd, 5. dec. Danes dopolnilne seje je vršil četrti redni sestanek drugega rednega zasedanja Ljudske skupščine FLRJ. V zvezi s svetovno ljudski poslanci stoje in za dolgoletnim burnim ploskanjem pozdravili prihod predsednika ministrskega sveta maršala Tita s podpredsednikom vlade Edv. Kardeljem in člani vlade.

Ključka do danes storili in dosegli — že zdejna, toda narodno osvobodilna borba, borba za osvoboditev naših narodov se nadaljuje v razvijanju ekonomsko-družbenega in kulturnega življenja naših narodov. Ta zakon, ki sem ga vam imel čast prečitati in ki ga tukaj zastopam v imenu zakonodajnega odbora, predstavlja nadaljevanje največjih tradicij naše osvobodilne borbe.

gospodarstva, načelo obrambe delovnega ljudstva pred eksploatacijo. V smislu teh načel predvideva ustava FLRJ tudi nacionalizacijo posameznih podjetij in posameznih gospodarskih panog. Zakaj nastopa prav sedaj čas, da izvedemo nacionalizacijo privatnih gospodarskih podjetij? Zakaj tega nismo izvedli takoj po osvoboditvi? In zakaj jo z vso odločnostjo izvajamo sedaj? Državni sektor našega gospodarstva, torej sektor obče ljudske imovine, ki je naša ustava označuje kot glavno oporo v razvoju našega gospodarstva, se od osvoboditve naprej utrjuje tako rekoč iz dneva v dan vedno bolj in bolj. V tem je dokazal polno življenjsko silo, toda polno življenjsko silo je tudi moral dokazati. V naši državi so bili po osvoboditvi brez dvoma skeptiki, ki so računali, da novi način gospodarjenja z državnim gospodarskim sektorjem kot oporo našega narodnega gospodarstva ne bo dokazal svoje življenjske sile, ampak da se bo nasprotno zrušil. Prav tako je bilo dejstvo, da takoj po osvoboditvi naše ljudske množice še niso imele, zlasti glede državne imovine, novega odnosa napram državi, torej odnosa, ki ga morajo imeti delovne množice z ozirom na državno imovino napram svoji, napram ljudski državi. V naših najširših delovnih množicah je moralo na temelju njihovega lastnega izkustva dozoreti spoznanje, da je državna imovina, to je obče ljudska imovina, prav njihova imovina v najpolnejšem in najdoslednejšem smislu besede.

glasoval zakon o nacionalizaciji, bodo odšli delegati naših gospodarskih ministrstev v tovarne, v nacionalizirane tovarne, kjer se bo še bolj razplamtel delovni polet in utrdila zavest, da so najvažnejša sredstva proizvodnje, ki so nekdanj služila eksploataciji, prešla v ljudske roke. Naša država stoji pred neposrednimi nalaganji elektrifikacije in industrializacije. Popolnoma jasno je, da si je brez odločno kvalitativno in kvantitativno okrepljene obče ljudske imovine skoro nemogoče zamisliti začetek izvajanja naših načrtov glede elektrifikacije in industrializacije niti v letu 1947, niti v naslednjih letih. Višje organizacijske oblike naših industrijskih podjetij — glavne, zvezne in federalne uprave, predstavljajo nov tip gospodarske organizacije, ki odgovarja družbenemu značaju obče ljudske imovine, ne pa kapitalističnemu značaju privatne lastnine nad proizvodnimi sredstvi. Prišel je torej čas, ko zahtevajo tudi organizacijske oblike našega gospodarstva, ki so sedaj v skladu z novim značajem našega državnega gospodarstva in s političnimi spremembami družbe v državi, nadaljnje povečanje in kvantitativno razširjenje državnega gospodarskega sektorja. Nacionalizacija, ki jo predlagamo, je dejanski izraz tega dejstva.

arda in ne polagamo samo temeljev za uspešnejše izvajanje naše elektrifikacije in industrializacije, ampak nadaljujemo neposredno ono delo, ki smo ga pričeli, ko smo zgrabili za orožje v boju za neodvisnost svoje domovine. Z današnjim aktom nacionalizacije, ki izročta končno podjetja, ki so bila nekoli v rokah tujeja kapitala, naši nacionalni državi, utrjujemo svojo neodvisnost, utrjujemo pa tudi ekonomsko podlago svoje suverenosti. (Burno odobravanje v vsej dvorani.) Naša država ne bo nikoli več predmet tuje eksploatacije, nikoli več ne bo dopustila, da bi jo pocieni izkoriščali finančni magnati z najprimitivnejšimi metodami izkoriščanja in bi tako istočasno zavirali razvoj njenih po narodi izredno bogatih gospodarskih sil. (Burno ploskanje.) S tem zakonom, tovariši, predlagamo odškodnino za nacionalizirana podjetja, istočasno pa poudarjamo, da je ustvarilo bogastvo, ki ga je že dala ta zemlja, delovno ljudstvo te države in da so to ljudstvo pri tem strahovito izkoriščali, ne samo domači, ampak predvsem tudi tuji kapitalisti. (Ploskanje.) Lahko bi navedel številke, ki dokazujejo, da so imela nekatera tuja podjetja v enem letu štirikrat toliko dobička, kakor je znašal ves osnovni kapital. Lahko bi navedel konkretne dokaze, kako so namenoma zavirali razvoj produktivnih sil naše države iz monopolističnih razlogov nekaterih tujih finančnih magnatov. Lahko bi navajal primere, kako so trošili velikanske vsote, da bi dokazali, da v Jugoslaviji ni nafte, čeprav je Jugoslavija na nafte zelo bogata. (Ploskanje.) Danes ne bom navajal števil, ker bo kmalu končana znanstvena raziskava, pri kateri sodelujejo tovariši iz našega ekonomskega inštituta, ki bo jasno in precizno osvetlila gospodarski razvoj stare Jugoslavije.

delovnemu privatnemu lastniku, da ga ne bodo izkoriščali in uničevali, kakor ga je izkoriščal in uničeval kapitalistični sistem, ampak da mu daje državni sektor poročstvo tudi za njegovo srečnejšo bodočnost. Tako ojačen državni sektor našega gospodarstva bo še v večji meri kakor do sedaj zbiral okoli sebe najširše množice delovnih privatnih lastnikov, predvsem delovne kmete. 2. Za nacionalizirano imovino določa zakon odškodnino v vrednosti čistih aktiv na dan prevzema nacionalizirane imovine, v kolikor ne gre za lastnike, ki so zagrešili dejanja, ki imajo za posledico zapleteno imovino. Zanimljivo je, da se mora deliti, da nisimo šli do skrajnih mej, ko smo priznali odškodnino za imovino, ki so jo ustvarile v prvi vrsti delovne roke, ne pa njeni d. sedanjih privatni lastniki. Odškodnina se daje po zakonu v državnih obveznicah, ki se glasijo na pridobivca. Istočasno ustanovimo pravilen sistem, po katerem lahko izda vlada FERJ podrobnejše predpise za upravo fondov, za nacionalizirano imovino, za upravo obveznic, ki so v prometu, za oceno vrednosti nacionalizirane imovine in za vse, kar se tiče izplačila obveznic. S tem v zvezi moramo omeniti čl. 11, po katerem lahko vlada FERJ določi, da se izplača odškodnina v gotovini in to celotno, ali pa v obrokih. Tovariši ljudski poslanci! Nacionalizacija privatnih gospodarskih podjetij, ki jo predlaga ta zakon, bo od prila novo pot v razvoju našega gospodarstva. Naša delovna množica bo z novimi še sijajnejšim delovnim poletom dokazala svojo zavestnost, svojo polno in visoko zavednost, da ustvarjajo v naši državi zares svojo bodočnost in sedanjost in da gre pri njej za razvoj, ki osvobaja človeka izkoriščanja in da sta tak razvoj in taka država zares vredna največjih naporov in žrtve.

Ko je predsednik Zveznega sveta Vladimir Simić otvoril sejo, je sekretar Voja Leković prečital zapisnik preteklega seje, nakar je predsednik Simić obvestil Svet, da je zvezna vlada poslala akt, s katerim se daje v nujno rešitev predlog zakona o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij. O tem zakonskem predlogu sta danes zjutraj na skupni seji obravnavala zakonodajna odbora obeh Svetov in ga predlagata Zveznemu svetu v obravnavo. Z ozirom na nujnost in na temelju člena 39. poslovnička se bo vršila diskusija v načelu in v podrobnostih istočasno. Poročevalce ljudski poslanci Moša Pijade je nato prečital besedilo predloga zakona o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij, ki so ga ljudski poslanci pazljivo poslušali in pozdravili z dolgoletnim ploskanjem.

Če bi torej takoj po osvoboditvi izvedli nacionalizacijo, bi z ozirom na dejstvo, da se državni gospodarski sektor še ni dovolj utrdil, niti po samem delovanju, niti v zavesti najširših množic, ogrozili našo uspešno gospodarsko dejavnost. V specifičnih razmerah našega razvoja je bilo potrebno predvsem s politične strani okrepitev novo oblast, ki je kot taka že sama po sebi zahtevala in zagotavljala nov družbeni in gospodarski razvoj. V vsakem obdobju obnove in izgradnje naše države se je državni gospodarski sektor krepil tako rekoč iz dneva v dan. Z vsakim dnem je vedno bolj dokazoval, da predstavlja tudi v ekonomskem pogledu oni način gospodarjenja, ki lahko doseže ne samo to, kar je zmogel stari način, ampak tudi mnogo več, ki lahko s silnim poletom resno tudi vsa ona protisilovja in vse one težave iz slepih ulic, iz katerih stari kapitalistični sistem nikoli ni bil sposoben najti pravega in polnega izhoda. (Odobravanje.)

Naše države stoji pred neposrednimi nalaganji elektrifikacije in industrializacije. Popolnoma jasno je, da si je brez odločno kvalitativno in kvantitativno okrepljene obče ljudske imovine skoro nemogoče zamisliti začetek izvajanja naših načrtov glede elektrifikacije in industrializacije niti v letu 1947, niti v naslednjih letih. Višje organizacijske oblike naših industrijskih podjetij — glavne, zvezne in federalne uprave, predstavljajo nov tip gospodarske organizacije, ki odgovarja družbenemu značaju obče ljudske imovine, ne pa kapitalističnemu značaju privatne lastnine nad proizvodnimi sredstvi. Prišel je torej čas, ko zahtevajo tudi organizacijske oblike našega gospodarstva, ki so sedaj v skladu z novim značajem našega državnega gospodarstva in s političnimi spremembami družbe v državi, nadaljnje povečanje in kvantitativno razširjenje državnega gospodarskega sektorja. Nacionalizacija, ki jo predlagamo, je dejanski izraz tega dejstva.

1. Zakon zajema podjetja, ki so bila proglašena do današnjega dne kot podjetja zveznega, odnosno republiškega značaja. S tem je izključena možnost, da bi bil delovni privatni lastnik kakor koli oskudovan, kar bi bilo v nasprotju z našimi nameni. Ponovno poudarjamo, da daje državni sektor našega gospodarstva vse poročstvo

Prosimo vas, tovariši ljudski poslanci, da sprejmete predlagani zakon o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij v imenu naših delovnih množic kot njihovo predstavniki in za njihovo srečno bodočnost. (Splošno burno odobravanje v skupščinski dvorani.) Za ministrom Borisom Kidričem je v razpravi o zakonu govorilo še več ljudskih poslancev, nakar je sledilo glasovanje. Ljudska skupščina je zakon z velikim odobravanjem soglasno sprejela.

Obrazložitev zakona V obrazložitvi tega zakonskega predloga je Moša Pijade rekel: »Tovariši ljudski poslanci! Narodno osvobodilna borba na bojni polju je zaključena, lahko rečemo, po vsem tem, kar smo od njenega začetka do danes doživeli. Danes je naša država, ki je naša ustava označuje kot glavno oporo v razvoju našega gospodarstva, se od osvoboditve naprej utrjuje tako rekoč iz dneva v dan vedno bolj in bolj. V tem je dokazal polno življenjsko silo, toda polno življenjsko silo je tudi moral dokazati. V naši državi so bili po osvoboditvi brez dvoma skeptiki, ki so računali, da novi način gospodarjenja z državnim gospodarskim sektorjem kot oporo našega narodnega gospodarstva ne bo dokazal svoje življenjske sile, ampak da se bo nasprotno zrušil. Prav tako je bilo dejstvo, da takoj po osvoboditvi naše ljudske množice še niso imele, zlasti glede državne imovine, novega odnosa napram državi, torej odnosa, ki ga morajo imeti delovne množice z ozirom na državno imovino napram svoji, napram ljudski državi. V naših najširših delovnih množicah je moralo na temelju njihovega lastnega izkustva dozoreti spoznanje, da je državna imovina, to je obče ljudska imovina, prav njihova imovina v najpolnejšem in najdoslednejšem smislu besede. Če bi torej takoj po osvoboditvi izvedli nacionalizacijo, bi z ozirom na dejstvo, da se državni gospodarski sektor še ni dovolj utrdil, niti po samem delovanju, niti v zavesti najširših množic, ogrozili našo uspešno gospodarsko dejavnost. V specifičnih razmerah našega razvoja je bilo potrebno predvsem s politične strani okrepitev novo oblast, ki je kot taka že sama po sebi zahtevala in zagotavljala nov družbeni in gospodarski razvoj. V vsakem obdobju obnove in izgradnje naše države se je državni gospodarski sektor krepil tako rekoč iz dneva v dan. Z vsakim dnem je vedno bolj dokazoval, da predstavlja tudi v ekonomskem pogledu oni način gospodarjenja, ki lahko doseže ne samo to, kar je zmogel stari način, ampak tudi mnogo več, ki lahko s silnim poletom resno tudi vsa ona protisilovja in vse one težave iz slepih ulic, iz katerih stari kapitalistični sistem nikoli ni bil sposoben najti pravega in polnega izhoda. (Odobravanje.)

Govor ministra Borisa Kidriča »Tovariši ljudski poslanci! Današnja seja Ljudske skupščine predstavlja brez dvoma zelo pomemben dan. Danes sprejemamo zakon, ki ga že dolgo pričakujemo naše delovne množice, ki ga že dolgo pričakujemo vsi pravi rodoljubi te države. Danes sprejemamo zakon o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij. S tem zakonom postajajo naše delovne množice v še popolnejši meri gospodarji svoje usode. To postajajo v dvojnem smislu. To postajajo v socialnem smislu, ker postaja naša država, to je država novega tipa — ljudska država — lastnik vseh osnovnih sredstev proizvodnje, ki so nekdanj služila nezasišlanemu izkoriščanju našega delovnega ljudstva. To postajajo tudi v nacionalnem smislu, ker prehajajo sredstva proizvodnje v roke nacionalne države, skupnosti svobodnih in enakopravnih jugoslovanskih narodov, medtem ko so bila nekdanj v veliki meri v rokah tujeja kapitala ter so služila za iziskavanje ogromnih dobičkov iz zaočaste stare Jugoslavije, za vzdrževanje polkolonialnega značaja stare Jugoslavije. Današnji dan, tovariši ljudski poslanci, predstavlja torej člen v onem razvoju naše države, ki se je pričel tedaj, ko je na Titov poziv pošla prva partizanska puška, v katerem so naše ljudske množice pod slavnim Titovim vodstvom izvojevale nacionalno osvoboditvo pa tudi novo oblast, svojo oblast, ljudske oblasti, ki jim nudi vse pogoje, da se v pol-

govorimo, da se moramo za največje gospodarske uspehe v naši državi zahvaliti prav državnemu gospodarskemu sektorju. Inozemstvo se divi hitremu tempu naše obnove. Mnogi v inozemstvu si postavljajo vprašanje, zakaj se prav v Jugoslaviji raznese tako hitro urejajo, in zakaj se nasprotno v številnih drugih državah, kljub večjim materialnim sredstvom, ki so vložena v obnovo, ta proces razvija veliko, veliko počasneje. Odgovor na to je jasen. Pri nas se razmere urejajo tako hitro — prvič zaradi tega, ker imamo ljudsko oblast in drugi zaradi tega, ker imamo državni sektor našega gospodarstva, ker so ob ljudski oblasti in ob državnem, to je obče ljudskem sektorju gospodarstva, naše delovne množice zares pripravljene, da dajo od sebe vse za obnovo naše države. Mi nismo imeli inflacije, ampak imamo nasprotno solidne finance in solidno valuto, ki se vedno bolj utrjuje. Inozemstvo se temu mnogokrat čudi, toda mi lahko spet poudarimo, da bi bili v inflaciji in v strahotnem skoku cen ter da se naša obnova ne bi razvijala v znaku gradnje mladinskih prog in drugih gospodarskih objektov, če ne bi imeli ljudske oblasti in če ne bi imeli državnega sektorja našega gospodarstva.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Govor ministra Borisa Kidriča »Tovariši ljudski poslanci! Današnja seja Ljudske skupščine predstavlja brez dvoma zelo pomemben dan. Danes sprejemamo zakon, ki ga že dolgo pričakujemo naše delovne množice, ki ga že dolgo pričakujemo vsi pravi rodoljubi te države. Danes sprejemamo zakon o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij. S tem zakonom postajajo naše delovne množice v še popolnejši meri gospodarji svoje usode. To postajajo v dvojnem smislu. To postajajo v socialnem smislu, ker postaja naša država, to je država novega tipa — ljudska država — lastnik vseh osnovnih sredstev proizvodnje, ki so nekdanj služila nezasišlanemu izkoriščanju našega delovnega ljudstva. To postajajo tudi v nacionalnem smislu, ker prehajajo sredstva proizvodnje v roke nacionalne države, skupnosti svobodnih in enakopravnih jugoslovanskih narodov, medtem ko so bila nekdanj v veliki meri v rokah tujeja kapitala ter so služila za iziskavanje ogromnih dobičkov iz zaočaste stare Jugoslavije, za vzdrževanje polkolonialnega značaja stare Jugoslavije. Današnji dan, tovariši ljudski poslanci, predstavlja torej člen v onem razvoju naše države, ki se je pričel tedaj, ko je na Titov poziv pošla prva partizanska puška, v katerem so naše ljudske množice pod slavnim Titovim vodstvom izvojevale nacionalno osvoboditvo pa tudi novo oblast, svojo oblast, ljudske oblasti, ki jim nudi vse pogoje, da se v pol-

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Ugotoviti, da se moramo za največje gospodarske uspehe naše države zahvaliti prav državnemu sektorju našega gospodarstva, je treba dodati še eno ugotovitev. S temi uspehi je povezano izboljšanje življenjskega standarda naših širokih ljudskih množic, življenjskega standarda našega delovnega ljudstva. V vsaki državi, kjer se nahajajo komandni položaji gospodarstva v rokah privatnih kapitalistov, gre in mora iti vsaka obnova na račun delovnih množic, in tako tankaj delovne množice nimajo nobenih koristi niti časa za obnovo, pa tudi pozneje ne, ampak postajajo s tem še bolj siromašne. Naša obnova pa gre nasprotno v korist najširših množic delovnega ljudstva. To množice občutijo že danes — zaradi tega so pripravljene na nove napore in na nove žrtve, in to bodo še bolj občutile, ko bodo s svojim delovnim poletom, z novimi napori, in če treba, tudi z žrtvami postavile še trdnije temelje svojega bodočega blagostanja.

Predavanje ministra za industrijo in predsednika gospodarskega sveta Borisa Kidriča

O izpopolnjevanju naših tehniških in gospodarskih kadrov iz delavskega razreda

Beograd, 5. decembra. Minister za industrijo in predsednik gospodarskega sveta Boris Kidrič je imel pred sindikalnim aktivom mesta Beograda v navzočnosti članov Centralnega odbora Enotnih sindikatov s predsednikom Djurom Salajem na čelu naslednje predavanje:

V zadnjem času govorimo mnogo o naših kadrih v zvezi z načrti za prihodnje leto in za naslednja leta. Mnogo govorimo o industrializaciji in elektrifikaciji naše dežele. Prav dobro veste, da je maršal Tito postavil pred našo industrializacijo in elektrifikacijo naše dežele kot eno od naših najresnejših nalog. Nedvomno je, da smo danes zelo zaposleni z izdelovanjem naših načrtov in s pripravami za materialno zagotovitev teh načrtov. Naši delavci po podjetjih se trudijo, da izpolnijo svoje produktivne naloge in da na ta način največ pripomorejo k materialni zagotovitvi naših načrtov. Mnogo dela ima naša zvezna načrtna komisija, kakor imajo mnogo dela tudi naše republikanske načrtno komisije; mnogo dela imajo tudi naša ministrstva in njihovi načrtni oddelki. Končno ima

z vprašanjem naših načrtov zelo mnogo dela tudi naše ministrstvo za finance, ki mora po denarni plati zagotoviti izpolnitev oziroma izvedbo naših načrtov, ki mora po denarni plati pomagati pri materialni zagotovitvi naših načrtov. Danes ne bom govoril o vseh teh naporih in se ne bom bavil z vsebino teh naporov. Želim bi poudariti napore, ki jih moramo danes vložiti v ta namen, vendar na nekem drugem področju.

Vsi vi dobro veste in ste razumeli, da izvedba naših načrtov ne bo ravno najlažja naloga niti za naše gospodarske voditelje, niti za naše delovne množice — ki bodo največ prispevale za njegovo izvedbo — prav tako pa tudi ne za našo državo kot celoto, niti ne za posamezne njene republike. Vsi vi prav dobro veste, da terja izvedba naših načrtov dosti materialnih sredstev tako v samem materialu, kakor tudi v financah. Vi to dobro razumete, ste to tudi sprejeli in ste si tudi postavili nalogo, da pomagate pri ustvarjanju potrebnih materialnih sredstev, ki bodo zagotovila izvedbo naših zares velikih načrtov.

Vprašanje kadrov je prav tako važno kot vprašanje materialnih sredstev

Vendar danes ne bom govoril niti o teh materialnih sredstvih, niti o tej materialni zagotovitvi naših načrtov. Govoriti hočem o nekem drugem vprašanju, ki je za zagotovitev izvršitve naših načrtov prav tako važno, kakor so važna materialna sredstva — to je vprašanje naših kadrov, vprašanje tehniških, strokovnih in gospodarskih voditeljev na samem terenu, ki bodo s svojim pravičnim delom omogočili, da bodo naši načrti v resnici, s pomočjo zadostnih materialnih sredstev, postali stvarnost, da bodo uresničeni v časovnem razdobju, ki jim ga bo odredil splošni državni načrt.

So tovariši, ki podcenjujejo to stran zagotovitve naših načrtov — vprašanje kadrov. So tovariši, ki si izmišljajo cele teorije in mislijo, da je za izvajanje načrta dovolj, če ima ta načrt materialno ravnotežje. Oni mislijo, da je dovolj, če se zagotove za dostna materialna sredstva, ki jih bomo porabili pri izvajanju načrta, da je dovolj, če imamo predvidena finančna sredstva, da bi lahko izvedli ta materialni del načrta. Tak tovariši in take teorije nimajo prav. Navprotno, njihovo pojmovanje je popolnoma napačno. Zelo so podobni ljudem v kapitalističnih deželah, njihove teorije pa terjajo v kapitalističnih deželah, ki podcenjujejo vprašanje človeka, vprašanje kadrov, precejniju pa vprašanje strojev in pri tem ne vidijo, da postanejo stroji siljena stvar šele takrat, ko jih vodijo siljeni ljudje, ki stroj razumejo, ki stroj poznajo in ki z vložitvijo svojega osebnega napora lahko z uporabo stroja dejansko dosežejo maksimum za človeka in za družbo.

Tipičen primer ljudi, ki so precejniju stroji in podcenjevali človeka ter se niso bavili s človekom, so bili narvo Nemei. Oni so na podlagi svojih strojev, na podlagi svojega — da uporabimo izraz iz našega načrtovanja — materialnega ravnotežja izračunali, da bodo zmagali. Mislim, da so se zmogli v računu med drugim prav zaradi tega, ker so podcenjevali vprašanje človeka, vprašanje kadrov in sicer tako pri svojih naspornikih kot tudi pri sebi samih ter da so ravno zaradi tega podcenjevanja padli v tako pustolovščino oziroma doživeli tak poraz. Dežela, ki je do sedaj ustvarila največje čudeže v zgodovini človeštva, ki je najbolj razglašala tvorno silo človeka in delovnih množic, je Sovjetska zveza. Ta dežela se je bavila s tem vprašanjem na čisto drugačen način. Ona gleda na človeka in stroj ter na človeka in materialna sred-

stva kot na celoto. Ona zelo dobro ve, da so človeku, ki mora ustvarjati materialna sredstva, potrebna tudi materialna sredstva, da so mu potrebni moderni stroji in da mora vse, kar le more, vložiti v modernizacijo in izpopolnjevanje materialnih sredstev. Na drugi strani v Sovjetski zvezi zelo dobro vedo, da materialna sredstva, da stroji brez živga človeka, ki jih ustvarja in z njimi dela, ne pomenijo nič in da je treba posvetiti prav tako skrb, kakor je pri izvajanju načrtov potrebna za materialna sredstva in za materialno ravnotežje, tudi pri ustvarjanju vedno novih tehniških kadrov, ker bodo šele s tem vili materialnim sredstvom tisti življenjski tok, ki ga lahko vlije samo živ človek, zmožen človek — človek, ki je do kraja vdan svoji stvari, stvari svoje domovine, stvari svojega razreda, stvari celokupnega delovnega ljudstva. In hče drugi kot prav velik voditelj Sovjetske zveze Stalin je poudaril, da kadri rešujejo stvar, prav tako kakor je znal poudariti, da bo tehnika imela odločilno vlogo.

Naša dežela je bila med vso narodno osvobodilno vojnako takorekó neprestano v takim položaju, ki je zahteval, da kadri resnično rešujejo vse. Ti kadri, ki so znali začeti borbo takorekó brez orožja, ki so morali vsak kos orožja izgrgati sovražniku, ti kadri so zares dokazali, da šele dobri kadri lahko zagotovijo tudi potrebna materialna sredstva, in da materialna sredstva, ki jih je imel nakopičene sovražnik, niso vse, ampak so zelo malo v primeri s kadri, ki imajo voljo, da ustvarjajo potrebna materialna sredstva. Prav zaradi tega smo lahko zmagali. Če vzamete nato za primer obnovo naše domovine po vojni, v razmerah največjega povojnega uničenja, v pomanjkanju vsega, včasih celo najosnovnejših stvari potrebnih za delo in za dobro izvrševanje dela, in če s temi pogoji primerjate uspehe, ki jih je doseglo naše delovno ljudstvo, potem boste zopet videli, da se je tudi pri tem predvsem pokazalo, da so kadri reševali osnovna vprašanja. Če bi imeli kadre, ki ne bi bili pripravljeni reševati težkih vprašanj, ki ne bi bili dovolj privrženi naši veliki stvari, ki ne bi bili dovolj zmožni, da se hitro prične, ki se ne bi hoteli učiti na lastnih izkušnjah, če bi naši kadri bili taki — potem prav gotovo ne bi dosegli uspehov, ki smo jih dosegli, potem prav gotovo ne bi dosegli izboljšanja materialnih sredstev.

Stalno moramo reševati vprašanje kadrov

Prihajamo — v zvezi z velikimi načrti, o katerih sem govoril v začetku — v dobo industrializacije in elektrifikacije, v dobo, ki bo ob svojem zaključku precej spremenila podoba naše dežele. Tam, kjer danes ni električnih central, bodo električne centrale, tam, kjer danes še ni modernega kmetijstva, kjer se kmet muči pri obdelovanju zemlje s svojimi žuljavimi rokami, bomo imeli moderno kmetijstvo. Kjer danes še ni izkoriščamo rudnega bogastva, ga bomo izkoriščali. Kjer danes še ni železnice, bodo železnice. Precej se bo spremenila ne samo notranja vsebinska podoba naše države, ne samo gospodarska in družbena struktura naše države, ampak se bo, ko bodo dokončana ta dela, precej spremenila tudi zunanja podoba naše države. Rabilni bomo ogromna materialna sredstva, da bomo to lahko izvršili. Potrebni bodo ogromni napori, potrebne bodo ogromne količine materiala. V ta dela bomo vložili zelo mnogo finančnih sredstev. Naravno je, če stvari tako gledamo in če primerjamo te naše bodoče napore z napori, ki smo jih imeli že med narodno osvobodilno vojnjo in med obnovo po osvoboditvi, da nam šele potem postane jasno, da bo vprašanje kadrov še bolj stopilo v ospredje, kot doslej. Ne moremo si niti misliti moderne industrije brez kadrov, ki so sposobni upravljati to industrijo. Ne mislim pri tem samo na kadre po ministrstvih za industrijo, ampak misliti predvsem na kadre v naših podjetjih in tudi ne samo na ravnatelje — ampak predvsem na kvalificirane delavce,

Če ne bi posvetili zadostne pozornosti vprašanju kadrov, bi se lahko zgodilo, da bi si sicer zagotovili dovolj materialnih sredstev, da pa si ne bi pripravili ljudi, ki bi znali pravilno uporabljati in pravilno ekonomično izkoriščati ta materialna sredstva. Lahko bi se nam posrečilo, da bi premagali tudi te težave, vendar bi se lahko zgodilo, da bi nevedni ljudje kvarili stroje, ki smo si jih z muko nabavili in ki smo si jih nabavili še toliko težje, ker jih moramo uvažati iz inozemstva, in da bi na ta način zapravljali sredstva, ki smo si jih pripravili z napori in s samopriritvajem. Zgrabite stvar s katere koli strani, osvetlite jo s katere koli strani, vendar boste zopet prišli do tega, da nikoli ne bomo mogli misliti na izvedbo svojih načrtov, če hkrati ne mislimo na ustvarjanje sposobnih kadrov, če hkrati ne napravimo vsega za resnično reševanje vprašanja kadrov tako pred, kakor tudi med izvajanjem načrtov.

Naše delovno ljudstvo hoče vzgojiti kadre iz svojih vrst

Vprašanje kadrov je za nas še resnejše v zvezi z določenim družbenim in političnim dejstvom. Vi dobro veste, da so se v naši deželi izvršile globoke družbene in politične spremembe. Vi veste, da je vzel oblast v svoje roke ljudstvo, da je naša ljudska oblast — gledana s splošnega vidika njene socialne vsebine — oblast delovnega ljudstva. Te globoke spremembe v značaju oblasti, te globoke družbene in politične spremembe povzročajo tudi

drugačen tek dviganja in vzgoje naših kadrov. Razredom, ki so vladali poprej, je bilo na tem, da vzgajajo svoje ljudi za svoje kadre, da s kadri predvsem zavarujejo sebe, da dvignejo iz vrst delovnega ljudstva in srednjih slojev samo tiste ljudi, ki bodo služili njihovim ciljem in ki se bodo več ali manj pridajali. Danes je našemu delovnemu ljudstvu — ki je rešeno političnega zatiranja, našemu delovnemu ljudstvu, ki se čim dalje bolj osvobaja gospodarskega izkoriščanja, — še prav posebno na tem, da dobi tudi svoje kadre, svoje zanesljive kadre, kadre, ki bodo služili izgraditvi njegove države, izgrajevanju njegovega gospodarstva. Našemu delovnemu ljudstvu je na tem, da kadre v resnici dvigne iz svojih vrst, ker bodo kadri, ki bodo prišli iz njegovih vrst imeli največ pogojev, da se ne bodo nikdar več odtrgali od delovnega ljudstva, marveč bodo prav zaradi tega, ker jim bomo dali potrebne pogoje za razvoj, izvrševali velike zgodovinske naloge delovnega ljudstva. Vprašanje naših novih kadrov je torej po eni strani vprašanje neizogibne gospodarske potrebe, vprašanje jasnega spoznanja, da svojih načrtov niti po gospodarski, niti po tehnični plati ne moremo izvajati brez zadostnega števila kadrov, po drugi strani pa je to družbeno in politično vprašanje, ki je v zvezi z našo novo družbeno in politično vsebino, v zvezi z dejstvom, da je danes pri nas delovno ljudstvo dejansko gospodar svoje sedanosti in svoje prihodnosti ter da bo moralo to delovno ljudstvo iz svoje srede dvigniti ustrezajoče kadre.

In končno še nekaj. Naši načrti so preračunani na relativno kratko časovno razdobje. Terjalj bodo od nas hitro tempo dela. Terjalj bodo tudi hitro tempo dviganja kadrov. Vendar to ne pomeni, da smo mnenja, da rabimo kadre, ki se ustvarjajo na hitro, in da ne rabimo kadrov, ki se poglabljajo v gospodarska in tehnična vprašanja, ki so dejansko veliki mojstri v praktičnem, kakor tudi teoretičnem in splošnem gospodarskem znanju in ki ne zaostajajo za nobenimi drugimi kadri na svetu. Mislim, da nam taki kadri niso potrebni, mi ne zastopamo in ga tudi ne bomo zastopali. Poleg tega, da bomo morali v hitem tempu ustvarjati množico kadrov, ki se bodo učili pri samem delu, bomo mogli posvetiti dovolj pozornosti tudi ustvarjanju najbolj kvalificiranih kadrov. Toda ustvarjanje najbolj kvalificiranih kadrov, ustvarjanje teoretično in strokovno visoko kvalificiranih inženirjev in

Delavec — mojster svojega stroja in orodja

Preidimo na konkretno vprašanje dviganja naših nižjih in srednjih strokovnih kadrov, naših nižjih in srednjih gospodarskih kadrov iz vrst našega delovnega ljudstva. Kaj zahtevamo predvsem od takih kadrov? Jasno je, da zahtevamo, da bodo ti kadri neizmerno vdanj stvari našega delovnega ljudstva, stvari naše domovine, veliki stvari, ki jo vodi naš voditelj maršal Tito. Temeljno vprašanje ni to, ali ima kdo toliko in toliko strokovne in druge izkušnje. To si lahko pridobimo. Lahko si jo pridobimo, če smo zmožni dati iz sebe vse napore, če smo zares vdanj naši veliki stvari. Temeljni pogoj, da se bodo ti kadri pri zadostnih naporih resnično razvili in strokovno izpopolnili je torej tista vdanost, ki jo terjamo od vsakega poštenega državljanja, od vsakega poštenega rodoljuba, ki jo zlasti terjamo od ljudi, ki se zavedajo nalog delovnega ljudstva, od naših sindikalnih aktivistov, od političnih voditeljev naših organizacij, tista vdanost, ki jo danes terjamo in moramo terjati in v kateri vzgaja naše delovno ljudstvo Komunistična partija.

Druga stvar, ki je važna kot splošno geslo za dviganje naših tehničnih in strokovnih kadrov iz vrst delavskega razreda, je zavest, da mora naš delavec resnično postati mojster svojega stroja in svojega orodja. Odnos našega delavca do stroja, odnos našega delavca do tovarne, v kateri dela, se je že iz temelja spremenil. Medtem, ko se je poprej zavedal, da ga je ta stroj napravil za sužnja, je danes ta odnos čist. Delavec ve, da mu stroj

lahko olajša delo, on ve, da stroj lahko poveča storilnost njegovega dela in napravi njegovo delo še bolj koristno za delovno ljudstvo in za vso državo. Najsi bo stroj še tako koristen in še tako dober, se moramo vendar boriti za to, da ga še izpopolnimo, kajti stroj postane silajna stvar le tedaj, če ga vodi zmožen človek. Iz tega sledi, da mora delavec še bolj izpopolniti svoje znanje in svoje sposobnosti, da bo lahko resnično in uspešno vodil stroj. O tem smo že govorili in o tem vsak dan govorimo, vendar ni dovolj, da o tem samo govorimo, ampak moramo to tudi uresničiti v praksi. Ne zadostuje, če izvajamo tekmovanja samo glede produktivnosti dela, ne zadostuje, če presojamo ljudi samo po tem, ali so proizvedli več ali manj ter po tem, ali so vložili več ali manj naporov; mi moramo tudi tovariše, naše kadre presojati tudi po tem, koliko so napredovali v spoznavanju svojega stroja, svoje stroke in po sposobnosti, da svoj stroj in stroko izrabijo čim bolje, po zmožnosti, da njihovo delo pri upravljanju in vodstvu zavzame večji obseg, kakor ga je imelo doslej. Le, če bo delavec poznal stroj in vse posameznosti, če bo poznal njegove slabe in dobre strani, če bo resnično znal delati z njim, le tedaj bo zmožen, iztisniti iz njega še več, da ga tudi bolje in koristneje uporabi. Poznati orodja in stroja je pogoj, da delavec postane mojster, je pogoj tudi za novotvorstvo in racionalizacijo in za vse, kar si danes postavljamo za naloge.

Strokovnjakov je samo ena stran naše naloge glede ustvarjanja kadrov. Druga stran je v tem, da moramo v dovolj hitrem tempu, na najhitrejši način ustvariti zadostno število srednjih in nižjih kadrov, ki bodo zmožni, da pri delih omejenega obsega v tovarniških oddelkih in pri drugih tehničnih in gospodarskih delih omejenega obsega lahko takoj prevzamejo delo in ga uspešno vrše. A ne samo to, hkrati bodo morali biti sposobni, da se pri tem delu še naprej strokovno razvijajo, da se po preteku gotove prakse znovič posvetijo študiju, izpopolnjevanju znanja na področju svoje stroke, ali pa celo stopijo v šole, kjer bodo dobili višje strokovno znanje. Tako bomo s pomočjo hitrega ustvarjanja nižjih in srednjih kadrov imeli stalno kontinuiteto, ki bo usposabljala najbolj zanesljive ter v osebnem, strokovnem in teoretičnem delu najboljše ljudi za višje izobraževanje za najvišjo strokovno izpopolnitev.

Če si ustvarjanje naših nižjih in srednjih kadrov predstavljamo na tak način, tak način pa terja od nas hitro tempo izvajanja naših načrtov, potem je popolnoma jasno, da nam bo ta način nudil največ možnosti, da iz svoje srede dvignemo take kadre, ki se lahko hitro učijo in da se mora pri tem odlikovati naše delovno ljudstvo skupaj z delovnim kmetom, prav posebno pa tisti naš družbeni razred, ki je po svojem vsakdanjem delu najbližji modernemu tehničnemu procesu — to je delavski razred. V tem vprašanju moramo pričakovati in tudi res pričakujemo zelo mnogo od našega delavskega razreda, in to z vseh vidikov, bodisi z vidika naših obče gospodarskih odnosov, bodisi z vidika že doseženih in naprej se razvijajočih družbenih in političnih sprememb, bodisi z vidika hitrega ustvarjanja nižjih in srednjih kadrov. Delavski razred ima velike zgodovinske naloge. Te velike zgodovinske naloge terjajo od delavskega razreda tudi velike napore. Delavski razred je danes vloga velike kantske napore. Delavski razred mora enakomerno vložiti velike napore tudi pri izvajanju naših načrtov. To bo delavski razred storil zato, ker ve, da gre to v njegovo korist, v korist kmetu in delovne inteligence — vse naše dežele. Toda poleg vsega bo moral delavski razred prevzeti nase še drug velik napor. Mislim, prav tako kakor nedvomno mislite tudi vsi vi, da ga bo sprejel prav tako rad, kakor je doslej sprejel vse napore. Ta napor pa bo v tem, da dvigne iz svoje srede čim večje število kar najboljših tehničnih in gospodarskih kadrov.

delavec ne bi mogel hitro naučiti, ampak so posledica prejšnjega družbenega stanja, kjer delavcu v sodelovanju priljubilo, da se nauči. Včasih je potreben matematični račun in če natančnejše pogledamo, vidno, da to ni zamotana višja matematika z diferencialni in integralni, ampak matematična operacija, ki bi jo delavec lahko hitro razumel. Včasih je potrebno nekaj znanja iz kemije ali pa obvladavanje splošnih pojmov, ki si jih človek lahko hitro pridobi, če se mu nudijo sistematično. Kaj to pomeni? To pomeni, da bomo morali napraviti sistem, v katerem bo izurjen delavec zelo lahko dobil osnovne pojme, ki mu bodo omogočili, da svoje izkušnje uspešno izkoristi za novotvorstvo in racionalizacijo.

Pri tem mislim konkretno na dve stvari. Sindikati so že začeli izdajati stalno knjižico tehničnih problemov. Ne smemo rajmanj podcenjevati te pobude sindikatov, posebno te knjižnice. To bi bil zločin zoper vzgojo naših kadrov.

To knjižnico je treba urejevati tako, da se bodo delavci iz nje lahko učili in da bodo hitro dobili vse, kar potrebujejo za izpopolnjevanje strokovnega znanja in za odkrivanje nadaljnjih tehničnih in strokovnih horizontov. In ta knjižnica mora kot celota in v posameznih knjigah najti tak sistem, ki bo ustrezal potrebni hitre sistematične težje pojmov v glavah tistih naših tovarišev, ki niso imeli priložnosti, da si pridobijo višje izobrazbo. Potrebno je, da sindikalne organizacije na terenu, kakor tudi sami delavci, ki uporabljajo to knjižnico, pripomorejo k njenemu izpopolnjevanju s pripombami željami in vprašanji, naslovljenimi na izdajatelja, tako da bomo s pomočjo teh pripomb in vprašanj prišli do vedno večje izpopolnitve sistema.

V ministrstvu za industrijo in v Gospodarskem svetu smo sklenili, da

Organizacija strokovnih tečajev — naloga vodstev podjetij in sindikatov

Vodstva naših podjetij bodo morala sistematično organizirati tečaje, da si bodo kvalificirani delavci lahko izpopolnili svoje strokovno znanje. Za to pa ne bo zadostovala pobuda podjetij samih. Potrebna bo predvsem pobuda sindikalne organizacije in večkrat bo morda bolje, če bodo sindikalne organizacije ustanovile urečne strokovne tečaje, kakor pa če bi to storila podjetja. Pri vseh teh tečajih bo važno, da ne bodo udarec v prazno in da bodo resnično temeljili na nekem sistemu, čeprav morda v začetku ne bo popoln, da bo le sistem, ki bo imel vse možnosti, da se izpopolni in ki ga bomo izpopolnjevali s konstruktivno kritiko in s konstruktivnimi predlogi na podlagi izkušenj pri našem praktičnem delu. Kupačji ni bilo, če bi bili tečajji samo tečajji in če ne bi bili na koncu določenih izpitov. Napačno bi bilo, če ti izpitji in k višjemu izplitom. Končno tudi ne bi bilo prav, če sistematično izvedeno delo za dviganje strokovnih in gospodarskih kadrov iz vrst delavskega razreda v samih podjetjih ne bi zares omogočilo zmožnim kadrom, da obiskujejo srednje strokovne šole in da po določenih sprejemnih izpitih pridejo na te strokovne šole, da jih končajo in gredo zopet na praktično delo. Povedal sem že, da ni namen našega današnjega predavanja dati popoln recept, kako bomo rešili to vprašanje. Namen našega predavanja je predvsem ta, da vas, sindikalne voditelje in člane v glavnem mestu naše države, v Beogradu, opozorim na izredno važno stvar, o kateri morajo naše sindikalne organizacije zelo mnogo razmišljati in glede katere se morajo zelo hitro odločiti, kakor so se že večkrat odločile s pomočjo vestranske diskusije in iniciative, kako naj se namreč vprašanje raznih tečajev, večernih tečajev in šol po tovarnah najbolje organizira s pomočjo vodstva naših podjetij in sindikalnih organizacij. Razen tega bi bilo potrebno opozoriti, kaj vse naj ti tečajji obsegajo in kaj naj bi obsegali po mnenju naših kvalificiranih delavcev. Moje predavanje ima namen, da odprem diskusijo in da vas vse naprosim, da v tej diskusiji čim živahneje sodelujete, da se bo ta diskusija kmalu zaključila z rezultatom in trdnim sklepom, ki ga bomo na vsak način tudi izvedli.

Končno še eno bistveno vprašanje. Dostojem sem govoril predvsem o strokovni usposobilnosti in o dviganju naših tehničnih kadrov. V začetku sem poudaril, da terja to mnogo naporov, in da mi ne bi bili zmožni teh naporov, če jih ne bi vezali na važen pogoj, na brezmerno vdanost. Rad bi še nekaj poudaril. Naše gospodarstvo se danes razvija v popoehoma drugi smeri, kakor se je razvijalo v stari kapitalistični Jugoslaviji. Merilo v našem gospodarstvu se vedno bolj razlikuje od onih meril, ki so bila v veljavni v kapitalistični Jugoslaviji. Organizacijske metode, pojmi — vse to je popolnoma drugačno, ker mora biti drugačno, ker ne more biti v ljudski državi z državnim sektorjem, ki ima v bistvu socialistični značaj, enako, kakor je bilo v stari Jugoslaviji. Jasno je, da mora biti drugačno. Naši kadri imajo pogosto težave ravno s tem, ker uporabljajo stare metode, stare organizacijske oblike, stare pojme, stara merila. Moramo se proti temu boriti, ker bi povzročalo zelo veliko škodo in oviralo dovolj hiter tempo pri vseh naših reorganizacijskih naporih in pri ustvarjanju naših načrtov, če ne bi tega pravočasno likvidirali tudi pri njihovem izvajanju. Danes, ko mi stvari tako postavljamo, pomenijo ta dejstva nekaj drugega. Ne bi bilo dovolj, da se samo zanimalo za strokovna vprašanja pri

dviganju naših kadrov iz vrst delavskega razreda, temveč moramo dati vse iz sebe, da bodo ti kadri, tako strokovni kakor tehnični in gospodarski, ki se porajajo iz delovnega ljudstva, gledali na gospodarska vprašanja na nov način, ki ustreza značaju našega sedanega gospodarstva, naše nove države. To pomeni, da je treba posvetiti mnogo pozornosti splošnim, ekonomskim in teoretičnim vprašanjem. Prvič moramo vsakomur še na drobno obdelati ta splošna vprašanja našega gospodarstva, drugič pa moramo posvetiti mnogo več pozornosti proučevanju tistih vprašanj, tako v sindikalnih organizacijah kot tudi pri samem delavstvu. Če namreč tem novim kadrom ne bomo dali novih pogledov na naše gospodarstvo in novega merila, ki ustreza značaju našega gospodarstva, novih metod pridobivanja, ki zopet ustrezajo značaju našega gospodarstva, neveda smisla za novo organizacijske oblike, ki zopet ustrezajo značaju našega gospodarstva in če bi ti kadri rasli pod starim ekonomskim vplivom, potem ti kadri ne bi mogli razvijati. Ker ravno značaj našega gospodarstva omogoča to dviganje kadrov iz samega delovnega ljudstva — kar v kapitalističnem sistemu ni bilo mogoče. Vse to so stvari, ki so druga z drugo povezane. Ko diskutiramo, kako bi najbolje zagrabili to vprašanje, je treba pazno gledati in paziti na njihovo povezanost ter zgrabiti to vprašanje v zvezi s celoto, ne pa ločeno.

Tovariši, končal bi s tem, da je za naš delavski razred, za vse naše ljudstvo in za naše sindikalne organizacije vprašanje ustvarjanja novih kadrov iz vrst delovnega ljudstva prav tako važna stvar, kakor vprašanje, ali bomo izdelali dovolj cimenta, dovolj strojev in gradbenega materiala in ali bo tovariš finančni minister imel dovolj akumulacije.

Pomoč ponesrečencem v Albaniji

din

Doslej nabrani znesek	5,862.816,50
Podružnice kovinarjev Sv. Jakob	844.—
Tov. Jančar — Malnaršč. I. teren ČOOF Šiška	60.—
Prebivalci terena Brod četrti Št. Vid	117.—
Prebivalci terena Vižmarje četrti Št. Vid	250.—
Tov. Jošt Lojza	200.—
Tov. Savelj Marija	30.—
Skupaj 5.864.317,50	

Svoje prispevke naj pošljejo državljanji, organizacije podjetja in ustanove Odboru za pomoč ponesrečencem v Albaniji na čelovni račun Poštne hranilnice 14.870.

Doslej je zbranih nad 16 milijonov dinarjev

Beograd, 3. decembra: Po nepopolnih podatkih je bilo za ponesrečenca v Albaniji zbrano: V Hrvatski 446.141 din, v Makedoniji 656.164 din, v Sloveniji 5.864.317 din, v Bosni in Hercegovini pa 282.440,05 din.

V Beogradu je bilo do sedaj zbrano 9.166.641 dinarjev.

Do danes je bilo v celoti zbranih okoli 16 in pol milijona dinarjev.

Dobra statistična služba je neobhodno potrebna za izvajanje gospodarskega načrta

Vloga naše današnje statistike se bistveno razlikuje od vloge statistike v stari Jugoslaviji. Statistika danes ni več pasivni registristar gospodarskega dogajanja, temveč zavzema aktivno vlogo v našem načrtnem gospodarstvu. Ne moremo si zamisliti načrtnega razvoja gospodarstva brez točne evidence in statistike, obsegaajoče vse panoge gospodarstva. Čim bolj pribajamo v načrtno gospodarstvo, tembolj občutimo to potrebo. Za pravilno postavljanje gospodarskih načrtov, za točno izvajanje načrtov in racionalno gospodarstvo so nam dnevno potrebni podatki o potrebi potrošnih in proizvodnih dobrin, o potrebi za potrošni surovin, pogonskega materiala in strojev, o njihovih razvrstitvi, o potrebi za razvrstilo delovnih sil, o strukturi in dimenzijski cen, kakor tudi podatki o vrsti in vršni proizvodnje, o finančni strani poslovanja itd.

Vedeti moramo kaj imamo in kaj potrebujemo. Tako moramo na primer pri sestavi načrta za gradbeno stroko točno vedeti, kaj bomo gradili, koliko bomo potrebovali cementa, apna, opeke, lesa, železa, pogonskega materiala, strojev in instalcijskega materiala, koliko bomo potrebovali strokovi in delovnih sil in koliko denarnih sredstev. Na drugi strani pa moramo vedeti, koliko bomo lahko izdelali cementa, opeke, lesa, železa, instalcijskega materiala, koliko bomo imeli na razpolago strokovnih delovnih sil in denarnih sredstev.

Ko zberemo podatke z ene in druge strani, moramo oboje spraviti v sklad, skratka napraviti moramo materialno balanco in finančni načrt. Načrt gradbenih del moramo torej prilagoditi možnosti proizvodnje gradbenega materiala; če nam račun pokaže, da ob skrajnem izkoriščanju možnosti proizvodnje določenega materiala ne bomo mogli kriti vseh v prodlogih predvidenih potreb, tedaj moramo v načrtu omejiti potrošnjo določenega gradiva ali pa ga nadomestiti z drugim gradivom. Vejetno bomo v prihodnjem letu velike del proizvodnje cementa potrosili za velika dela pri gradnji elektrinih hidrocentral, tovarniških objektov, cest in mostov. V tem primeru bomo morali omejiti uporabo cementa tam, kjer se to da doseči brez škode za solidnost izvršenih del. Pri gradnji stanovanjskih hiš bomo na primer strope, razen onega nad kletjo, gradili kot lesene strope in ne kot beton. Če to bomo dosegli, da se bo potrošnja določenega materiala ujemala s proizvodnjo določenega materiala. Pri takem načrtnem delu pa bomo tudi spoznali, katere panoge proizvodnje moramo najprej razviti. Dobili bomo večne podatke za sestavo perspektivnega načrta, za razvoj gospodarstva v bodočih letih, ki bo potem osnova za sestavo bodočih enoletnih operativnih ali delovnih načrtov. Za vse to ogromno in zametno delo so potrebni predvsem statistični podatki iz vseh panog gospodarstva življenja.

Enako važna in morda še važnejša je naloga evidence in statistike pri izvajanju načrta. Kakor v načrtu samem tako se morajo tudi pri njegovem izvajanju točno ujemati vsa kolesa velikega gospodarskega stroja. Če eno kolesce zaostane, če prične teči bolj počasi, lahko zaostane ves mehanizem. Če se na primer v gradnji stroki proizvodnja ene same vrste gradbenega materiala ne razvija po načrtu in začne zastajati v primeri s proizvodnim načrtom, lahko nastane zastoj pri številnih gradbenih delih. Tako nevarnost je treba ugotoviti o pravnem času in odstraniti vzroke za to, preden more povzročiti neskladnost in zastoj v vsej stroki.

Kar velja za posamezna podjetja iste panoge ali stroke, velja tudi za celoto. Zato je potrebna skladnost proizvodnje tudi med posameznimi panogami in strokami. Vse to pa se doseže le s točnim izvajanjem načrta, ne samo glede višine proizvodnje, temveč tudi glede proizvodnih stroškov in cen, glede dohodkov in izdatkov, glede dobrička, ki je predvideno v načrtu, kakor tudi glede dotoka državnih dohodkov, tako da se tudi s finančne strani doseže popolna skladnost. Enaka skladnost je potrebna pri razdelitvi in izkoriščanju delovnih sil. Vse to pa moramo le doseči, če vodimo točno evidenco in statistiko ne samo o količini proizvodnje in o po-

trošnji surovin, pogonskega in pomožnega materiala, temveč tudi o razvoju storitve, o stroških, cenah, mezdah, o finančnem poslovanju, o zaposlenih delovnih silah, o državnih dohodkih, o akumulaciji sredstev za investicije itd., kar nam omogoča primerjavo z načrtom in ugotavljanje šibkih točk, kjer so potrebni ukrepi za vskladanje ali za pomoč.

Iz tega površnega opisa lahko že spoznamo, kakšno važno mesto zavzemata evidenca in statistika in kako neobhodno sta potrebni za pravilno izvajanje gospodarskega načrta, obsegaajočega ne samo načrt proizvodnje, temveč tudi finančni načrt. Stalin je upravičeno dejal, da si brez evidence ne moremo zamisliti brez statistike. In, čela za izgraditve gospodarstva in načrtnega dela splošni evidenci pa si ne moremo zamisliti brez statistike.

Z zakonom o splošnem državnem gospodarskem načrtu je prav zaradi tega določeno, da spada v pristojnost zvezne načrtno komisije vodstvo statistične službe zaradi zbiranja in obdelave podatkov, potrebnih za splošno evidenco, kakor tudi za sestavo in preizkus načrtov. Po tem zakonu spada državni statistični urad v sestavo zvezne načrtno komisije. Prav tako so tudi republiški statistični uradi organi republiških načrtnih komisij.

INDUSTRIJSKA STATISTIČNA SLUŽBA

Pred meseci so bili za industrijsko statistično službo uvedeni novi enotni obrazci, ki jih morajo mesečno izpolnjevati industrijska podjetja. Ti obrazci so tako uredjeni, da se istočasno vodi delovna statistika, potrebna organom ministrstev za industrijo, za delo in za trgovino, kakor tudi vsa gospodarska statistika, potrebna načrtnim komisijam. Statistične podatke podjetij splošnega državnega pomena zbirajo uprave posameznih industrijskih panog, ki jih primerjajo z načrtom za določeni mesec ter izdajajo potrebne ukrepe, kakor se gradi v skladu s priporočili načrtnih komisij. Podatki podjetij republiškega in lokalnega pomena pa se stekajo v statističnem odseku republiškega ministrstva za industrijo in nato v republiški načrtni komisiji.

Po teh obrazcih se bo tudi v prihodnjem letu vodila evidenca o izvrševanju proizvodnega načrta. V obrazcih je treba navesti ne samo podatke o proizvodnji, temveč tudi podatke o proizvodnih stroških, o delovni sili, prodaji, zalogah proizvodov, o potrošnji in zalogah surovin, goriva, maziva itd. Vzporedno se uvajajo statistična poročila za država in zadržana trgovinska podjetja ter trimesečna statistična poročila obrtnih obratov in podjetij lokalnega pomena. Industrijska podjetja mnogo zahtevanih podatkov doslej niso zbirala. V številnih primerih tudi niso imela splošnih statistikov in morajo šele vzpostaviti strokovne kadre. Navzlic težavam, ki so se tu pojavile, pa moramo pomanjkljivosti v statistični službi pri podjetjih čim prej odstraniti, da bo močgosa teočta evidenca glede izvajanja načrta in da bo močgosa črpati podatke za splošno gospodarsko statistiko. Podatki, ki jih zahtevajo novi obrazci, bodo tudi omogočili, zasledovati gibanje splošnih stroškov v proizvodnji, gibanje cen in vrednosti čiste proizvodnje (to je čiste vrednosti izvršenega dela, brez

aktivnosti in ustvarjalnosti. Zene zavzemajo važna mesta v državi in upravlja in na vseh področjih gospodarskega in kulturnega življenja.

V sedanjih Vrhovnih svetov ZSSR je bilo izvoljenih 954 mož in 189 žena. V vojni proti fašistični Nemčiji so prožile sovjetske žene svoji domovini nepopisno pomoč. V tovarnah, v kolhozih, v laboratorijih in v vseh ustanovah so žene zamenjale moške, ki so odšli na fronto. Generalisim Stalin je poudaril, da bo slavno delo sovjetskih žena in mladine za vselej zapisano v zgodovini narodov Sovjetske zveze.

Vojaške osebe, vsi borci in oficirji Rdeče Armade, uživajo vse politične pravice, lahko volijo in so voljeni v Vrhovni svet ZSSR.

Na volitvah v Vrhovni svet ZSSR izvolili vsak volivni okraj samo po enega poslance. Vrhovni svet ZSSR sestoji iz dveh domov: Zvezne skupščine in Skupščine narodov. Vsek volivni okraj šteja do 300.000 volilcev. Poslanci v Zvezno skupščino se volijo po volivnih okrajih. Za volitve v Skupščino narodov pa je postavljeni drugo načelo. Vsaka Zvezna republika, ki sta jo razdeljena na štvo okrajev in voli v Skupščino narodov 25 poslancev. Vsaka avtonomna republika voli 10 poslancev, avtonomna oblast pet, nacionalni okraj enega poslanca.

Oba domova — Zvezna skupščina in Skupščina narodov — sta popol-

nomna enakopravna. Sovjetski volivni zakon omogoča organizacijam, da postavljajo svoje kandidate. To pravico uporabljajo partijske organizacije, sindikati, zadruga, mladinske organizacije in kulturna društva. To pravico uporabljajo splošne skupščine delavcev in nameščencev v podjetjih, vojne enote, skupščine kmetov v kolhozih, po vaseh in okrajih, skupščine delavcev in uslužbencev v sovhojih.

Vsaki organizaciji, ki določi in registrira svojega kandidata, kot tudi vsakemu državljanu Sovjetske zveze, je zajamčena pravica, da nemoteno agitira za svojega kandidata ustmeno in v tisku. Po sovjetskem volivnem zakonu nosi vse stroške v zvezi z organizacijo volitev država. Poseben sovjetskega volivnega sistema je tudi v tem, da lahko volivci vsak čas odpokličejo poslance, če bi ne zastopali več njihovega mišljenja. Na ta način omogoča sovjetski volivni zakon ljudstvu, da voli v oblastne organe one ljudi, ki uživajo njegovo resnično zaupanje.

Spomenik ruskim raziskovalcem in geografom

Predsedstvo vsezveznega geografskega društva je sprejelo predlog, da gradi na grobovih ruskih raziskovalcev in geografov spomenike. Na grobovih predsednika geografskega društva in častnega akademika Sokal-

vanje, ali so plačila nezmožni, za mladino itd.) predpiše minister za ljudsko zdravstvo s posebno odločbo. Poleg zobozdravnstvenih del je naloga zobozdravnstvenih ustanov propagirati zobozdravstvo, higieno ust in zob in opravljati sistematične preglede po šolah.

Pravico zdraviti se v javnih zobozdravnstvenih ustanovah ima vsakdo. Stroške za zdravljenje in zobotehnična dela plača tisti, ki se zdravi, če ni drugih zakonitih zavezancev. Ti stroški se plačujejo načeloma naprej. Tarifa za zobozdravstvena dela in ugodnosti za posamezne vrste pacientov (ki uživajo socialno zavarovanje, ali so plačila nezmožni, za mladino itd.) predpiše minister za ljudsko zdravstvo s posebno odločbo. Za zobozdravstvena dela, ki ne spadajo v obseg del, ki so iz zdravstvenih razlogov nujno potrebna, ni popustov. Nadaljne določbe pravilnika se nanašajo na organizacijo zobozdravnstvenih ustanov, na osebnost, na finančno-upravno poslovanje, na nabavo opreme in potrošnega materiala, ureditev delovnih prostorov in nadzorstvo. Že obstoječe zobozdravstvene ustanove morajo svoje delo in poslovanje prilagoditi določbam tega pravilnika.

Naše zdravstveno zaščitno delo

Zdravstvena zaščita je važna naloga našega novega, ljudskega zdravstva, kajti preprečevanje obolenj in škode na zdravju po pač vedno važnejše zaradi enostavnega računa: cene in lažje je namreč bolezni preprečevati, kakor jih pa zdraviti, ko so se že razvile. Predvsem je pa to delo največ vredno za ljudstvo in rast njegovega zdravja. Zdravstveno zaščitno delo je dobilo posebno vrednost in doživelo ogromen razmah posebno v Sovjetski zvezi, kjer sta mu država in široka ljudska množica posvetila največjo pozornost.

Tudi pri nas v Sloveniji in v vsej Jugoslaviji pripisujemo veliko važnost zdravstveno zaščitnemu delu. Za razvoj tega dela je seveda treba ogromno naporov, kajti misliti moramo vedno, da je velika večina zdravstveno zaščitnih ustanov, kar smo jih imeli pred vojno, razvedena in uničena. Zaradi tega je bilo treba skoraj vse zgraditi na novo in vzporedno z graditvijo mreže zdravstveno zaščitnih ustanov tudi izpopolnjevanje. Danes razpolagamo se s kolikorliko izgrajeno mrežo zdravstveno zaščitnih ustanov in v bodoče jo bomo morali le dopoljevati in širiti. Tako imamo danes v Sloveniji 4 zavode za zdravstveno zaščito, 10 zdravstvenih centrov, 18 zdravstvenih domov, 15 zdravstvenih postaj, 2 otroški posveovalnici, 22 protituberkuloznih dispanzerjev in 5 javnih zobnih ambulatorijev. Mreža 73 zdravstveno zaščitnih ustanov pa ni tako majhna in dokazuje, da je naše zdravstvo v tem pogledu pridno delalo. Upoštevat moravo težave, ki so zvezane z organizacijo takšnih ustanov, saj so skoraj povsod v Sloveniji pereči stanovski problemi, pa tudi nabava potrebnega instrumentarja in opreme ni tako enostavna.

Vendar je bilo izvršeno v teh zdravstveno zaščitnih ustanovah dosedaj že zelo lepo delo. Obseg dela, ki so — to vsi dobro vemo — ne more bita še zadovoljivo, ker stremimo k čimbolj razsežnemu in na široko zasidranemu delu — je za meseca julij, avgust, septembra 1946 pokazal, da se tudi

Peovski večer koroške mladine

Koroška mladina priredi v soboto, dne 7. decembra ob 20 v Mladinski dvorani (franciškanski) pevski večer. Ta mladina, željna slovenske besede, pesmi in slovenske sole, je prišla lani k nam, ker ji tlačena slovenska Koroška še ne more dati tega. To so mladi partizani, sinovi in hčere naših koroških partizanov, aktivnih borcev, ki še danes bijejo težko borbo okraj Karavank. Ta mladina se vzgaja, se uči na radovljiški gimnaziji in se pripravlja, da ponese izkušnje v delu, znanje, pesem in svobodo slovenski Koroški.

V soboto pridejo v Ljubljano. Predstavljajo se bodo s pesmijo, ki so se naučili pri nas, da izpovedo svojo ljubezen do slovenske pesmi, do svoje grude in navezanost na novo Titovo delovno Jugoslavijo.

Prodaja vstopnic bo danes v petek od 14. do 18. ure pri blagajni Mladinske (franciškanske) dvorane.

Obnova Gornjega Milanovca

Gornji Milanovac je bil med vojno 80 % porušen. Najbolj so bile poškodovane javne zgradbe. Ob osvojitvi skoraj ni bilo prostora za javne ustanove. Z načrtno obnovno so začeli letos, ko so bili odobreni krediti. V letošnji gradbeni sezoni so obnovili poslopje okrajnega ljudskega odbora, okrajno sodišče, dve osnovni šoli, tiskajoči internet in dve državni zgradbi. Obnovili so 44 zasebnih stanovanjskih poslopj, sedaj jih obnavljajo 16. Skupno bo letos v Gornjem Milanovcu obnovljenih okrog 100 stanovanjskih hiš, kar bo znatno olajšalo stanovnanjsko krizo. Za gradnjo privatnih hiš so porabili nad 7.200.000 din.

Prihodnje leto bodo v Milanovcu poleg obnove ustanovljenih hiš gradili prosvetni dom, državni hotel, novo poslopje za okrajno sodišče in za javno tožilstvo, mestno topalnice in več drugih zgradb.

Delavci ladjedelnic v Pančevem pri Beogradu so drugi najboljši delavski kolektiv Zveze za rečno plovo. V ladjedelnici v Pančevem so za 17,43% prekoračili delovne obveze, normo pa je presseglo 70% delavcev. Bili so proglašeni za drugi najboljši kolektiv Zveze za rečno plovo.

Gospodarske vesti

— Razvijanje odrdebe o kmetijskih odbori. V večrajni članek pod gornjim naslovom se je vrnila pomota, ki so jo čitatelji v skladu z ostlejo vsebino že smjly objavili. Drugi stavek se mora pravilno glasiti: »Zato se razpuščajo vsi ostoječi kmetijski odbori (ne ljudski odbori).

— Oprava taks v poslovanju Poštne hranilnice in Narodne banke. Zvezni finančni minister je na podlagi 13. člena finančnega zakona in v sporazumu z Gospodarskim svetom ter z odobritvijo predsednika vlade izdal odredbo, po kateri se pri Pošti hranilnici in pri Narodni banki FLRJ ne zbirajo več takse za potrditev poslovnih knjig in kartotek, ki nadomeščajo poslovne knjige, za pooblastila za dviganje vlog na hranilnih in čekovnih računih, za prenose hranilnih knjižic in za nakaznice in pobavnice v banknih poslih, za odpre in tekoče račune ter za hranilne knjižice (Zvezni Uradni list z 3. dec).

— Cene na ljubljanskem trgu dne 4. dec. Zelenjava: solata endivija 16 do 18 din, motovilce očičen 30, neočičen 20, radič zelen 20 do 24, cvetača 24, zelje 7, ohrovt 8, kolerabca 3, kolerabice 8—12, spinacea 8—14, čebula 9, češenja 41, krompir 4, repa 2, korenje rdeče 6, rumeno 2,50, peteršilj 10—12, rdeča pesa 5, zelena 12—14, k sio zeje 13, kisa repa 5,50—6 din za kg, fižol kušen 8 do 12 din za liter; sadje: jabolka I vrste 7—8,50, II vrste 6, suhe češnje domače 18, suhe hruske 14—16, navadni kostonj 12—14, orehi 3, leščučni orehi 120 din za kg; mlečni izdelki: sir trapist 1.a 100, sirček 32 din za kg; perunika: piščanec 55—80, kokoš 100—120, petelin 130 do 150, raca 120 din za komad, zaklani piščanec 68, zaklane race 60, gosi 70 din za kg.

VREMENSKA NAPOVED za petek, 6. decembra

Dež se bo spremenil v sneg, drugače v teku dneva izboljšanje do delne razjasnitve.

Žuljenje in delo v Sovjetski zvezi

Sovjetski volivni zakon

V Sovjetski zvezi se vse ljudstvo udeležuje volitev. Po volivnem zakonu ima pravico voliti na volitvah volivci vsak državljan Sovjetske zveze, ki je dopolnil 18 let ne glede na rasno ali nacionalno pripadnost, spol, veroizpoved, izobrazbo, kraj bivanja in socialno poreklo. Volivna pravica je odzeta samo onim osebam, ki so duševno bolne, in pa onim, ki jim je bila odvzeta z obsodbo.

Vsak državljan Sovjetske zveze glasuje za onega kandidata, ki naj bo po njegovem svobodnem prepričanju poslanec Vrhovnega svetja ZSSR. Vsa-kemu državljanu je zamčena ob volitvah največja tajnost; v sobo, v kateri volivci izpolnjuje volivni listek, je prepovedan pristop komur koli brez razlike. Samo nepismeni in invalidi imajo pravico da ob izpolnitvi volivnega akta pokličejo po svobodnem preudarnju nekoga, ki jim izpolni volivni listek. Vsi volivci glasujejo v enakih okolnostih, vsak ima samo en glas.

Poslanec Vrhovnega svetja je lahko vsak volivec, ki je izpolnil 23 let. Na ta način so volitve najvišjega organa državne oblasti v Sovjetski zvezi — Vrhovnega svetja ZSSR — resnično ljudske volitve. Vršijo se potom splošnega, enaklega in neposrednega tajnega glasovanja.

Ustanovitev zobnih poliklinik in zobnih ambulatorijev

Na podlagi navodila komiteta za zaščito ljudskega zdravja pri zvezni vladi je minister za ljudsko zdravstvo LRS predpisal začasni pravilnik o reorganizaciji zobozdravnstvenih ustanov. Pri zdravstveno zaščitnih ustanovah (zavodih za zdravstveno zaščito, zdravstvenih centrov, zdravstvenih domovih in postajah) se zaradi izvrševanja javne zdravstvene službe ustanovijo kot oddelki teh ustanov: 1. javne zobne poliklinike pri zdravstveno zaščitnih ustanovah na sedežu okrajnih ljudskih odborov; 2. javni zobni ambulatoriji pri drugih zdravstveno zaščitnih ustanovah, ki jih po potrebi in po prejšnjem dovoljenju ministrstva ustanovi tisti ljudski odbor, ki

aktivnosti in ustvarjalnosti. Zene zavzemajo važna mesta v državi in upravlja in na vseh področjih gospodarskega in kulturnega življenja.

V sedanjih Vrhovnih svetov ZSSR je bilo izvoljenih 954 mož in 189 žena. V vojni proti fašistični Nemčiji so prožile sovjetske žene svoji domovini nepopisno pomoč. V tovarnah, v kolhozih, v laboratorijih in v vseh ustanovah so žene zamenjale moške, ki so odšli na fronto. Generalisim Stalin je poudaril, da bo slavno delo sovjetskih žena in mladine za vselej zapisano v zgodovini narodov Sovjetske zveze.

Vojaške osebe, vsi borci in oficirji Rdeče Armade, uživajo vse politične pravice, lahko volijo in so voljeni v Vrhovni svet ZSSR.

Na volitvah v Vrhovni svet ZSSR izvolili vsak volivni okraj samo po enega poslance. Vrhovni svet ZSSR sestoji iz dveh domov: Zvezne skupščine in Skupščine narodov. Vsek volivni okraj šteja do 300.000 volilcev. Poslanci v Zvezno skupščino se volijo po volivnih okrajih. Za volitve v Skupščino narodov pa je postavljeni drugo načelo. Vsaka Zvezna republika, ki sta jo razdeljena na štvo okrajev in voli v Skupščino narodov 25 poslancev. Vsaka avtonomna republika voli 10 poslancev, avtonomna oblast pet, nacionalni okraj enega poslanca.

Oba domova — Zvezna skupščina in Skupščina narodov — sta popol-

Nov most čez Savo pri Bosanski Gradski

Gradbena podjetja LR Hrvatske praznuje obletnico svojega dela. Najtežja naloga, ki jo je pred letom prevzelo to podjetje, je bila obnova železniških mostov. Podjetje je to nalogo izpolnilo.

Za časa svojega dela je poleg drugih zgradilo tudi most čez Savo pri Bosanski Gradski. Z novozgrajenim mostom je vzpostavljena redna prometna zveza med Hrvaščo in Bosno. Most je dolg 245 m in širok 4,5 m. Za gradnjo mostu, ki ima 24 ton nosilnosti, so porabili okrog 3 milijone dinarjev.

Osijek bo dobil novo radijsko postajo

Beograd, 2. dec. Sedanja radio postaja v Osijeku, ki je imela samo pol kw, ni zadovoljevala potreb in so pričeli graditi novo radiopostajo z dvakrat večjo zmogljivostjo. Po zaslugi ljudskih oblasti bo došla radiopostaja odgovarjajoče poslopje z dovolj velikimi prostori.

Prva turbina na Dnjepru

Leingrafska tovarna jekla »Staljn« je končala z gradnjo prve turbine za hidrocentralo na Dnjepru, ki je dobila ime »Lenin«.

Na področju Stalina so obnovili 150 premo-govnikov

Na področju Stalina so obnovili 150 velikih premo govnikov, ki so jih v vojni porušili. Istočasno s otvarjanjem starih pa otvarjajo tudi nove premo govnikne. Pred kratkim so pričeli otvarjati prvi rudnik na tem področju, ki bo popolnoma mehaniziran. Njegova dnevna zmogljivost bo znašala 2500 ton. V prvem četrletju 1947 bodo odprli še dva premo govnik, katerih zmogljivost bo znašala za vsakega posebej 1.000.000 ton pre-moga. V okviru novega petletnega načrta bodo zgradili v donjškem bazenu skupaj 60 novih rudnikov.

Lvov bo postal eden največjih centrov

To leto so odprli v Lvovu tri nove inSTITUTE: kmetijsko, primerjalno umetnosti in inštitut za fizikalno. Petletni načrt določa, da bo postal Lvov eden največjih industrijskih in kulturnih centrov Sovjetske zveze.

Do leta 1919. je bilo v tem mestu pet visokih šol, danes pa jih je 15. V mnogih inštitutih so odprli nove fakultete, ki imajo velik pomen za industrijo zapadnih področij Ukrajine. Tako so odprli v politehničnem inštitutu fakultete za nafto, mehaniko, prehrano in geodezijo. Na vseučilišču »Ivan Franko« so odprli geološko, biološko in geografsko fakulteto. Na filozofski fakulteti pa so odprli odseka za rusko literaturo in slovansko filozofijo.

2 in pol milijarde rubljev za obnovo pristanišče

Sovjetski graditelji so pričeli obnavljati vsa pomorska pristanišča v deželah, za kar bo potrebno 2,5 milijarde rubljev. V pristaniščih bodo zgradili kakih 20.000 novih dvigal in strojev. Inženjri in arhitekti so izdelali načrte za pristanišča novega tipa, in sicer tako, da bodo šte vse železniške proge pod zemljo, kar bo omogočilo hitrejši promet na pristani. Na vsaki od obnovljenih pristanišč zmogljivost sovjetskih pristanišč za 50%.

